

2. Угода про асоціацію. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>

3. Кожен має право звертатися. URL: [https://rivnejust.gov.ua/media/files\\_for\\_pages/](https://rivnejust.gov.ua/media/files_for_pages/)

**Чепеляк К. В.**

слухач магістратури 1 курсу

**Науковий керівник – Миронова Т. Ю.**

кандидат педагогічних наук, доцент

*Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ*

## **МОВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ВЕРБАЛЬНОЇ ТА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

Неабиякий інтерес до міжкультурної комунікації є характерним для сучасної науки. Складність опанування але актуальність дослідження зумовлюється взаємозалежністю різних її аспектів, що є питомими для нормальної життєдіяльності людини. Зокрема, люди спілкуються мовою не лише віч-на-віч але й підсилюють чи додають сенсу у невербальний спосіб */nonverbal communication*, що робить внесок у загальне порозуміння. Нехтування цими додатковими, за сучасною науковою термінологією – пара лінгвістичними каналами спілкування може призвести до збіднення останнього чи навіть до викривлених змістів.

Англомовна лінгвістика вважається однією із активних дослідників співвідношення лінгвістичних та пара лінгвістичних засобів спілкування. Там визначають «*Nonverbal communication involves sending messages without using words*» [1, с. 230].

Їхні вчені тримають у полі зору не лише обмін словами та текстами, але й те, як водночас із цим випромінюються почуття гуманістичні цінності та індивідуальні особливості людини. Такий безсловесний додаток до людських слів було визнано дуже потужним плином смислів. Відмічалось, що «*Nonverbal communication can actually express more than verbal communication. However, these nonverbal messages are not always the same in different cultures*» [1, с. 230].

Суто невербальними засобами спілкування вважаються такі: 1. *Eye contact*, 2. *Facial expression*, 3. *Body posture and* 4. *Gestures*. Тим не менш, існує ще один цікавий канал спілкування, який нелегко та неоднозначно відноситься до вербальних чи невербальних засобів, ним є повна смислу пауза.

«Красномовне мовчання» викликало інтерес здавна, навіть практикувалося у навчанні риториці (Цицерон) та часто поєднувалося із театральним хистом («Theater» Maugham). Але наукове пояснення його

комунікативної сили почали шукати приблизно у середині ХХ століття (Р. Якобсон, Ю. Кристева), що й досі залишається у полі зору вчених.

До даної тематики неодноразово звертались також й вітчизняні вчені, серед яких можна виділити Т.О. Антохіну, Н.Д. Арутюнову, С.В. Крестинського, О.Г. Козир, Л.В. Солощук, М.В. Яремко та інші.

У дослідженні С. Крестинського знаходимо, що “будь-який акт комунікативно значущого мовчання може мати і має пропозицію”, оскільки людина навіть під час мовчання не перестає мислити. Отже, акт мовчання – це потенційний, але з певних причин нереалізований мовленнєвий акт [2, с. 61].

Варто також зазначити, що «красномовне мовчання» у спосіб доречних, але зовсім нечастих пауз не варто змішувати із мовленнєвою поведінкою «замовчування», тобто часткового приховування інформації, що вже належить до суто лінгвістичного, семантичного явища, а практично часто застосовується у міжкультурних контактах.

«Пауза», з одного боку, чи «замовчування», з іншого боку, тим не менш не є самостійними спілкувальними засобами, а потребують ретельного врахування багатоплоскових аспектів людської комунікації, включаючи особистісну психологію та національну культуру комунікантів. Ми очікуємо, що у такому складному переплетінні чинників можна плідно шукати справжню природу спілкувальної сили «мовчання», яке іноді також народною мудрістю називають «мовчання-золото».

У дослідженні С. Крестинського знаходимо, що “будь-який акт комунікативно значущого мовчання може мати і має пропозицію”, оскільки людина навіть під час мовчання не перестає мислити. Отже, акт мовчання – це потенційний, але з певних причин нереалізований мовленнєвий акт [2, с. 61].

### **Література**

1. Matthews, C. and Marino J. Professional Interactions. New Jersey: Prentice Hall Regents. P. 230.
2. Крестинский С. В. Коммуникативно-прагматическая структура акта молчания. Коммуникативно-функциональный аспект языковых единиц : сб. науч. тр. Тверь : ТГУ, 2015. С. 59-67.